

ARAŞTIRMA MAKALESİ / RESEARCH ARTICLE

ERGENLERİN ÖZ-YETERLİK VE MÜKEMMELİYETÇİ ÖZ-SUNUM DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Tuğba YILMAZ BİNGÖL¹

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

ORCID:0000-0002-1104-2244

ÖZ

Bu çalışmada ergenlerin öz-yeterlik ve mükemmeliyetçi öz-sunum düzeylerinin ilişkisinin olup olmadığı incelenmiştir. Ayrıca alt amaç olarak ergenlerin öz-yeterlik ve mükemmeliyetçi öz-sunum düzeylerinin cinsiyet tarafından yordanıp yordanmadığı incelenmiştir. Araştırma İstanbul İlinde ortaokulda öğrenim gören 512 öğrenci ile yürütülmüştür. Katılımcılara araştırmacı tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formu, Genel Öz-Yeterlik Ölçeği, Akın ve Akın (2012) tarafından uyarlanan Çocuk ve Ergenlerde Mükemmeliyetçi Öz-Sunum Ölçeği uygulanmıştır. Yapılan korelasyon analizi sonucunda r değeri 0.114 bulunmuş ve ergenlerin öz-yeterlik ve mükemmeliyetçi benlik sunumu düzeyleri arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki olduğu görülmüştür ($p<0.05$). Ayrıca öz-yeterlik ve mükemmeliyetçi öz-sunumun cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını anlamak için T-Testi yapılmıştır. Sonuçta öz-yeterlik ve mükemmeliyetçi öz-sunumun cinsiyete göre farklılaşmadığı görülmüştür ($p>0.05$).

Anahtar Kelimeler

Öz-Yeterlik, Mükemmeliyetçi Öz-Sunum, Ergen

THE RELATIONSHIP BETWEEN SELF-EFFICACY AND PERFECTIONIST SELF-PRESENTATION AMONG ADOLESCENTS

ABSTRACT

In this study, it was examined whether the adolescents had a correlation with self-efficacy and perfectionist self-presentation levels. It is also examined whether the self-efficacy and perfectionist self-presentation levels of adolescents as a sub-goal are predicted by gender. The study was conducted with 512 students studying in the secondary school in Istanbul. The Personal Information Form developed by the participant researcher, the General Self-efficacy Scale, and the Perceived Self-Presentation Scale for Children and Adolescents adapted by Akın and Akın (2012) were applied. As a result of the correlation analysis, r value was found 0.114 and it was found that the adolescents had a weak positive relationship between self-efficacy and perfectionist self presentation levels ($p<0.05$). In addition, a T-Test was conducted to determine whether the self-efficacy and perfectionist self-presentation differed by gender. As a result, self-efficacy and perfectionist self-presentation did not differ according to gender ($p>0.05$).

Key Words

Self-Efficacy, Perfectionist Self-Presentation, Adolescent

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İstanbul / Türkiye, E-Posta: tbingol@fsm.edu.tr

Alıntılama: Yılmaz Bingöl, T. (2018). Ergenlerin öz-yeterlik ve mükemmeliyetçi öz-sunum düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 2(4), 223-232.

Giriş

Sosyal bilişsel teorinin temel kavramı olan öz-yeterlik; bireylerin görev tercihlerini, çabasını, ısrarını ve başarısını etkiler ve kişinin bir eylemi yerine getirebileceğine dair yeteneklerine duyduğu inanç olarak tanımlanabilir (Bandura, 1997; Schunk, 1995). Öz-yeterlik sahibi ergenler yeteneklerinden şüphe edenlerle karşılaştırıldığında, öğrenmeye veya bir görevi başarılı bir şekilde gerçekleştirmeye, göreve daha kolay katılmaya, daha fazla çalışmaya, zorluklarla karşılaştıklarında daha uzun süre devam etmeye ve daha üst seviyelere erişmeye eğilimlidir. Öz-yeterliğin gelişmesini sağlayan dört kaynak bulunmaktadır. Bunlardan ilki performans yaşantılarıdır. Bireyin doğrudan kendi yaptığı başarılı ya da başarısız etkinlikleri sonucunda elde ettiği bilgidir. İkincisi dolaylı yaşantılardır. Yani birey kendine benzer kişilerin başarılı ya da başarısız olmasından yola çıkarak aynı etkinliği kendisinin başarabilip başaramayacağını ilişkin yargıya varabilir. Üçüncü kaynak sözel iknadır. Bireyin bir eylemi başarabilip başaramayacağına ilişkin teşvikler, nasihatler, öğütler öz-yeterliğini etkiler. Dördüncü ve son kaynak ise duygusal durumdur. Bireyin belli bir görevi başarma ya da başarısız olma beklentisi öz-yeterlik algısını etkiler (Bandura, 1986; Schunk ve Meece, 2006).

Bireyin bir davranışı yapabileceğine dair yeteneklerine duyduğu inanç ve davranışının sonucunda başarılı olmasına dair beklentileri onun davranışı yapıp yapmamasında etkilidir. Ortaya konulacak davranışın sonucu önemli olsa da kişinin bu davranışı yapabilirliliği konusunda kendine inanması daha önemlidir. Bebekliğin başlangıcından itibaren aileler çocuklarının öz-yeterliklerini etkileyen deneyimler sunarlar (Bradley ve Corwyn, 2002). Ergenlik dönemi öz-yeterliğin gelişimi için önemli dönemlerden bir tanesidir. Ergenlik, puberteden 20'li yaşlara kadar süren bir dönemdir. Fiziksel, bilişsel, sosyal ve duygusal olarak büyük değişimler yaşanır. Ergenler ayrıca aile ilişkilerinde, okul ortamlarında ve akran grupları ile olan bağlarında da önemli değişiklikler yaşarlar ve bu değişiklikler ergenlerin motivasyonu ve öğrenimi üzerinde önemli etkilere sahip olabilir. Zimmerman ve Martinez-Pons (1990) gibi Shell, Colvin ve Bruning (1995) yürüttükleri araştırmalarda ergenlikte öz-yeterliğin arttığı sonucuna ulaşmıştır. Bununla birlikte; Pajares ve Valiante (1999) ile Urdan ve Midgley (2003) ise öz-yeterliğin düştüğünü sonucuna ulaşmıştır. Yüksek öz-yeterliğe sahip bireyler zor görevleri üstesinden gelinmesi gereken faaliyetler olarak görür. Düşük öz-yeterlik sahibi bireyler ise zor görevlerden kaçınırlar. Alanyazın incelendiğinde düşük öz-yeterlik düzeyine sahip bireyler ile yüksek öz-yeterlik düzeyi olanlar karşılaştırıldığında, düşük öz-yeterliğe sahip bireylerin daha kolay stres yaşama ve daha fazla deprese olma eğiliminde olduğu görülmüştür (Luszczynska, Schwarzer, Lippke ve Mazurkiewicz, 2011; Rodebaugh, 2006).

Ergenlerde depresyon gibi ruhsal sıkıntılarla ilişkili başka bir kavram ise mükemmeliyetçi öz-sunumdur. Mükemmeliyetçilik, kusursuzluğa çabalamak ve kişinin davranışına yönelik aşırı değerlendirmeleri, başkaları tarafından olumsuz değerlendirilme korkusu eşliğinde son derece yüksek performans standartları belirlemesi ile karakterize edilen kişilik biçimidir (Frost, Marten, Lahart ve Rosenblate, 1990). Mükemmeliyetçilik psikolojik uyumsuzluk ve sıkıntı ile yakından ilişkili olduğu için çoğu araştırmacının uygunsuz bulunduğu bir eğilimdir (Chang, Sanna, Chang ve Bodem, 2008). Günümüzde çocuk ve gençlerde mükemmeliyetçiliğin psikolojik sıkıntı ve intihar düşüncesi gibi bir dizi uyum zorluğu ve ilişkili sorunlarla bağlantısının olduğuna dair bulgular artmaktadır (Huggins, Davis, Rooney ve Kane, 2008). Castro, Gila, Gual, Lahorgita, Saura ve Toro (2004) yeme bozukluğu ve mükemmeliyetçilik arasında bağlantı olduğunu belirtmiştir. Sıkıntı ve işlevsizliğe yol açan bu eğilim ergenlerin mutlak mükemmellik için çaba sarf etmeleri ve kendilerini ağır standartlara göre eleştirmelerinden kaynaklanmaktadır. Stornelli, Flett ve Hewitt (2009) tarafından yapılan bir araştırmada, 4. ve 7. sınıflardaki normal zekâlı, sanat programlarında kayıtlı yetenekli 223 okul çağı çocuğunun, mükemmeliyetçilik düzeyi ve akademik başarısı arasındaki ilişki incelenerek, bu kişilik stilindeki risklerin altı çizilmiştir. Mükemmeliyetçilik ve akademik başarı arasında birkaç önemli bağ bulunmuştur. Kişinin hem kendinden hem toplumdaki kaynaklı kusursuzluk önermesi, artan korku ve hüznün seviyesi mükemmeliyetçiliğin duygusal sonuçları olarak ortaya çıkmıştır.

Çocuk ve ergenlerin mükemmeliyetçiliği üzerine yapılan araştırmalar, yetişkinlerde mükemmeliyetçiliğe yönelik araştırmalara paralel olarak nitelik temelli model ve ölçütlere hâkimdir. Yetişkinlerde mükemmeliyetçi öz-sunum üzerine ilk ampirik araştırma Hewitt ve diğerleri (2003) tarafından yapılmıştır. Araştırmacılar 27 maddelik Mükemmeliyetçi Öz-sunum ölçeğini geliştirmiştir. Nepon, Flett, Molnar ve Hewitt (2011) yetişkinlerde mükemmeliyetçi benlik sunumunun olumsuz kişilerarası geri bildirim duyarlı olduğu ve kişilerarası olaylarla ilgili düşünmenin arttığı sonucuna ulaşmıştır. Ardından Hewitt ve diğerleri 2011 yılında bu ölçme aracının 18 maddelik çocuk ve ergen versiyonunu ortaya koymuştur.

Mükemmeliyetçiliğin çoğunlukla uygun olmayan bir davranış olarak görülmesi, psikolojik uyumsuzluk ve sıkıntı ile ilişkilendirilmesinin bir sebebi, mükemmeliyetçi öz-sunumdur (Hewitt ve diğerleri, 2003). Mükemmeliyetçi öz-sunumun iki temel kaygısı vardır: birinin mükemmel olduğuna dair izlenimi teşvik etmek ve mükemmel olmadığı izlenimini engellemek. Hewitt ve diğerleri (2003) mükemmeliyetçi öz-sunumun üç boyutundan bahseder: mükemmeliyetçi öz-tanıtma, kusurların gösterilmemesi, kusurların söylenmemesi. Mükemmeliyetçi kendini tanıtma, tanıtıma odaklanır. Başkalarını etkilemek suretiyle kusursuz görünme ihtiyacı ve kusursuz bir görüntü ile mükemmel olarak algılanma ihtiyacı ile hareket edilir. Buna karşın kusurların gösterilmemesi önleme odaklıdır. Kusurların görünmesini önleme ihtiyacı ile gizlemeye başvurulur. Kişisel bir eksiklik, hata ya da kusurun altının çizilmesi muhtemel davranışlardan ve davranışın incelendiği durumlardan kaçınılır. Buna karşın, kusuru açıklamamak ise olumsuz değerlendirmelerden korkarak, endişe, hata ve algılanan kusurları sözlü olarak ifade etmek veya kabul etmekten kaçınmaktır (Hewitt, Caelion, Flett, Sherry, Collins ve Flynn, 2002; Hewitt ve diğerleri, 2003). Bu üç boyutun her biri olumsuz duygu, öz-engellenme, sosyal kaygı, depresyon ve düşük benlik saygısı gibi psikolojik uyumsuzluk ve sıkıntı göstergeleri ile pozitif korelasyon göstermektedir (Flett, Galfi-Pechenkov, Malnar, Hewitt ve Goldstein, 2012; Hewitt ve diğerleri, 2003; Mushquash ve Sherry, 2012). Hewitt ve diğerleri (2003) her üç boyutun mükemmeliyetçilikle pozitif korelasyon gösterdiğini ancak mükemmeliyetçilik tarafından açıklanan varyansın ötesinde psikolojik uyumsuzluğun ve sıkıntılarının varyansını açıkladığını bulmuştur. Bu nedenle mükemmeliyetçi öz-sunum, mükemmeliyetçi insanların neden sıkıntı çektiğini anlamaya yardımcı olarak mükemmeliyetçilik literatürüne önemli bir katkı yapmaktadır (Stoeber ve Roche, 2014).

Stoeber ve Chids'e (2011) göre ergenlik mükemmeliyetçiliğinin gelişiminde kritik bir dönemdir. Hewitt ve diğerlerine (2011) göre ise mükemmeliyetçi öz-sunumun gelişiminde de kritik bir zamandır. Çünkü ergenler yüksek benlik bilincine sahip olması ve genele yönelik imgelerle meşguldür. Bu özellikleri mükemmeliyetçi öz-sunumu özellikle bu dönemle ilgili hale getirmektedir. Literatür incelendiğinde de ergenliğin sonları ve genç yetişkinlikte bulunan bireylerle yapılan çok az çalışmaya rastlanmaktadır (Chen, Hewitt, Flett, Cassels, Birch ve Blasberg, 2012; Flett, Galfi-Pechenkov, Malnar, Hewitt ve Goldstein, 2012; Hewitt ve diğerleri, 2011). Yapılan araştırmalarda ergenliğin başlarında olan bireylerde mükemmeliyetçi benlik sunumu psikolojik rahatsızlıklar arasında pozitif ilişki olduğu görülmüştür. Yüksek mükemmeliyetçi öz-sunum düzeyi olan ergenlerde kaygı, anksiyete ve depresyon düzeyi; düşük mükemmeliyetçi öz-sunum düzeyi olan ergenlere göre daha yüksek bulunmuştur (Hewitt ve diğerleri, 2011). Olumsuz değerlendirme ve daha fazla bağlanma probleminin (daha az güvenli, daha meşgul, korkulu ve küçümseyici bağlanma) yanı sıra sosyal kaçınma, kopukluk ve sıkıntılarının daha yüksek seviyelerde olduğu görülmüştür (Chen, Hewitt, Flett, Cassels, Birch ve Blasberg, 2012; Flett, Galfi-Pechenkov, Malnar, Hewitt ve Goldstein, 2012). Ayrıca, ergenliğin son döneminde ve genç erişkinlerde olduğu gibi, ergenliğin başlarındaki bireylerde de mükemmeliyetçi kendini tanıtma psikolojik uyumsuzluk ve mükemmeliyetçilik ötesindeki sıkıntılarının varyansını açıklamaktadır (Flett, Galfi-Pechenkov, Malnar, Hewitt ve Goldstein, 2012; Hewitt ve diğerleri, 2011).

Elliot (1982) bazı çocukların genele yönelik benlik bilinçlerinin yüksek olduğunu ve savunmasız benlik saygılarını telafi etmek için sahte bir yüz ortaya koyduklarını vurgulamaktadır. Kusurların gizlenmesi ile olan bu bağlantı, sıkıntı yaşayan ergenler için özellikle güçlü etkilere sahip olabilir; mükemmeliyetçi kendini tanıtma, açık bir

yüksek 90 puan alınabilmektedir. Yüksek puanlar yüksek düzeyde mükemmeliyetçi benlik sunumunu göstermektedir.

Verilerin Toplanması

Ölçekler araştırmacı tarafından gönüllü olduğunu ifade eden öğrencilere ders saatleri içinde uygulanmıştır. Araştırmacı ölçeklerin nasıl doldurulacağıyla alakalı açıklamayı yapmıştır. Ölçeklerin uygulanması 20 dakika sürmüştür.

Verilerin Analizi

Yapılan ön analizler sonucunda katılımcıların ölçme araçlarından elde ettikleri puanların cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek için T-Testi, öz-yeterlik ve mükemmeliyetçi benlik sunumu arasındaki ilişkiyi incelemek içinse Korelasyon Analizi kullanılmıştır. Elde edilen istatistiklerin anlamlılığı $p < 0.05$ düzeyinde sınanmıştır.

Bulgular

Ergenlerin Genel Öz-yeterlik Ölçeği ve ÇEMBSO'dan elde ettikleri puanlara ilişkin bilgiler tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların öz-yeterlik ve ÇEMBSO puanlarına ilişkin değerler

	N	$\bar{X}$	Ss	Çarpıklık	Basıklık
Öz-Yeterlik	512	29.97	6.19	-0.712	0.418
ÇEMBSO	512	55	13.69	0.445	-0.019

Tablo 1 incelendiğinde öğrencilerin Genel Öz-Yeterlik Ölçeğinden aldıkları puan ortalaması 29.97 ($Ss=6.19$) ve ÇEMBSO'dan aldıkları puan ortalaması 55 ($Ss=13.69$)'tir. Öğrencilerin genel öz-yeterlik düzeylerinin iyi olduğu görülmektedir. Mükemmeliyetçi benlik sunumları ise orta düzeydedir. Tabachnick ve Fidell'e (2013) göre çarpıklık ve basıklık değerleri +1.5 ve -1.5 arasında olduğunda verilerin normal dağıldığı kabul edilmektedir. Tablo incelendiğinde katılımcılardan elde edilen verilerin normal dağıldığı görülmektedir.

Ergenlerin genel öz-yeterlik düzeylerinin cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemeye yönelik olarak yapılan T-Testi sonuçları tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Öz-yeterlik puanlarının cinsiyete göre farklılaşma durumuna ilişkin T-Testi sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Kız	236	29.93	6.09	0.39	-0.137	0.149
Erkek	276	30	6.27	0.37		

$p > 0.05$

Tablo 2 incelendiğinde katılımcıların öz-yeterlik puanları arasında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Ergenlerin mükemmeliyetçi benlik sunumu puanlarının cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemeye yönelik olarak yapılan T-Testi sonuçları tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Mükemmeliyetçi benlik sunumu puanlarının cinsiyete göre farklılaşma durumuna ilişkin T-Testi sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Kız	236	55.94	13.15	0.85	1.44	0.734
Erkek	276	54.19	14.08	0.84		

$p > 0.05$

Tablo 3 incelendiğinde katılımcıların mükemmeliyetçi benlik sunumu puanları arasında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir.

Ergenlerin öz-yeterlik ve mükemmeliyetçi benlik sunumu puanları arasındaki ilişkinin incelenmesi için yapılan korelasyon analizi sonuçları tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Öz-yeterlik ve mükemmeliyetçi benlik sunumu arasındaki korelasyon

	N	r	p
Öz-Yeterlik	512	0.114	0.010*
Mükemmeliyetçi benlik sunumu	512		

*p<0.05

Tablo 4 incelendiğinde katılımcıların öz-yeterlik ve mükemmeliyetçi benlik sunumu puanları arasında düşük düzey pozitif yönlü bir ilişki olduğu görülmektedir ($r=0.114$, $p<0.05$). Buna göre öz-yeterlik arttıkça mükemmeliyetçi benlik sunumunun arttığı söylenebilir.

Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmada ergenlerin öz-yeterlik ve mükemmeliyetçi benlik sunumları arasında ilişki olup olmadığı sorusuna cevap aranmıştır. Ayrıca ergenlerin öz-yeterlik ve mükemmeliyetçi benlik sunumu puanlarının cinsiyete göre değişip değişmediği incelenmiştir. Sonuçta ergenlerin öz-yeterlik ve mükemmeliyetçi benlik sunumu algılarının cinsiyete göre farklılaşmadığı ve öz-yeterlik ve mükemmeliyetçi benlik sunum algıları arasında pozitif yönlü düşük düzey bir ilişki olduğu görülmüştür.

Araştırmada ergenlerin öz-yeterlik düzeyleri arasında cinsiyete dayalı farklılık bulunmamıştır. Literatür incelendiğinde Telef ve Karaca'nın (2011) 1250 katılımcı ile yürüttüğü araştırmada akademik, sosyal, duygusal öz-yeterlik alanlarının cinsiyet açısından anlamlı farklar ortaya koyduğu fakat araştırmaya dâhil edilen bireylerin genel öz-yeterliklerininse cinsiyet değişkeni açısından anlamlı fark ortaya koymadığı saptanmıştır. Certel, Bahadır, Saracaloğlu ve Varol (2015) 410 lise öğrencisi ile yürüttükleri araştırmada öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal öz-yeterliklerinden sadece duygusal öz-yeterlikte cinsiyete dayalı farklılık bulmuş; genel öz-yeterlik düzeylerinde ise farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır. İleri ergenlik döneminde olan bireyler ile yapılan araştırmalarda erkeklerin öz-yeterlik düzeylerinin kızlardan daha yüksek olduğunu ortaya koyan bulgular vardır (Aydiner, 2011; Çetin, 2007; Yılmaz-Bingöl, Vural-Batık, Fırıncı-Kodaz ve Hoşoğlu, 2017) ancak öz-yeterlik düzeyinin cinsiyete göre değişmediği sonucuna ulaşan araştırmalarda vardır (Tiller, 1995; Ünal-Keskin ve Orgun, 2006). Sonuçlara bakıldığında ön ve orta ergenlik döneminde olan bireylerde cinsiyet farklılığı olmadığına yönelik bulgular bu araştırmanın sonuçlarını desteklemektedir. Alanyazın incelendiğinde Bacchini ve Magliula (2003) araştırma sonuçlarında cinsiyete dayalı farklılık olması ya da olmaması durumunu eğitimsel faktörlerle açıklamıştır. Scholz, Gutierrez-Dona, Sud ve Schwarzer (2002) ise kültürlerin cinsiyet rolleri ile ilgili tanımlarından kaynaklandığını belirtmiştir. Bu araştırma sosyoekonomik düzeyin yüksek olduğu bir bölgede yürütülmüştür. Ergenlerin öz-yeterlik düzeylerinin cinsiyete dayalı farklılık göstermemiş olmasının bu faktöre bağlı olabileceği düşünülebilir.

Araştırmada ergenlerin mükemmeliyetçi benlik sunum puanları arasında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Literatür incelendiğinde Stoeber ve Roche'nin (2014) araştırmasında kız ergenlerin mükemmeliyetçi benlik-sunumu ve öz-odaklı mükemmeliyetçilik düzeyleri erkek ergenlerden daha yüksek bulunmuştur. Bunun dışındaki araştırmalarda (Flett, Galfi-Pechenkov, Molnar, Hewitt ve Goldstein, 2012; Hewitt ve diğerleri, 2011; Hewitt, Caelian, Flett, Sherry, Collins ve Flynn, 2002) ergenlerin mükemmeliyetçi benlik-sunumu düzeyleri arasında cinsiyete yönelik farklılık bulunmamıştır. Zeifman, Atkey, Young, Flett, Hewitt ve Goldberg'de (2015) lise öğrencileri ile yürüttüğü araştırmada cinsiyete dayalı bir farklılık bulunmamıştır. Bu sonuçlara bakıldığında şimdiki araştırma bulgusunun desteklendiği görülmektedir. Ergenlik egosantrizminin en sık karşılaşılan türü hayali seyircilerin varlığına inanılmasıdır. Ergenlik dönemindeki bireyler diğerlerinin düşünce ve tepkilerine haddinden fazla önem vermektedir. Diğer insanların onunla tıpkı kendisinin kendisiyle ilgilendiği şekilde ilgilendiğini düşünebilir (Dembo, 1991). Kendini güzel

bulan ergen herkesin onu güzel bulduğunu düşünürken kendini çirkin buluyorsa herkesin onu çirkin bulduğunu düşünebilir. Ergenlik döneminin genel özelliği olan bu özellik kişileri kusurlarını saklamaya yöneltebilir. Bu nedenle ergenlik döneminde bulunan bireylerin mükemmeliyetçi benlik-sunumu algıları arasında cinsiyet farklılığı görülmemesi ergenliğin genel özelliğinin bir sonucu olarak değerlendirilebilir.

Bu araştırmada ergenlerin öz-yeterlik ve mükemmeliyetçi benlik sunum düzeyleri arasında düşük düzeyli pozitif bir ilişki olduğu görülmüştür. Alanyazın incelendiğinde bu iki değişkenin bir arada olduğu bir araştırmaya rastlanmamıştır. İki değişkenle ilgili araştırmalara bakıldığında ortak değişkenlerle yapılan çalışmalar olduğu görülmüştür. En sık karşılaşılan değişken depresyon olmuştur. Genel öz-yeterlik ve depresyon arasında negatif ilişki olduğunu gösteren araştırmalar (Bandura, Pastorelli, Barbaranelli ve Caprara, 1999; Muris, 2001, 2002; Faure ve Loxton, 2003; Luszczynska, Gutierrez-Dona ve Schwarzer, 2005; Swenson ve Prellow, 2005; Muris, Mayer, Lint ve Hofman, 2008) bulunmaktadır. Ergenlerde mükemmeliyetçi benlik sunumu ve depresyon arasındaki korelasyona bakılan araştırmalarda ise ikisi arasında pozitif ilişki olduğu görülmektedir (Hewitt ve Flett, 2001).

Ergenlik bireylerin kendilerini tanımaya çalıştığı, benlik yapılanması oluşturmaya çalıştığı, benlik anlayışının giderek farklılaştığı dönemdir (Harter, 2006). Ergenler kendilerini tanımlarken durumsal ya da bağlamsal çeşitliliklerden daha fazla bahsetmektedirler (Harter, Waters ve Whitesell, 1996). Mükemmeliyetçi benlik sunumu, mükemmel olma ihtiyacı ve sosyal onay alma gibi tutumlar üzerine açık bir odaklanma ihtiyacı içerisindedirler (Flett, Coulter ve Hewitt, 2012). Flett ve Hewitt'e (2013) göre mükemmeliyetçi benlik sunumu sayesinde ergenlik çağındaki sıkıntı ve psikolojik sorunları gizleyerek mükemmel olarak algılanmaya çalışırlar. Mükemmel görünme ihtiyacının öz-yeterliklerini düşük algılamalarına ve öz-yeterlik algılarının mükemmeliyetçi benlik sunumu ile pozitif ilişki halinde olmasına sebep olduğu düşünülebilir.

Bu araştırma demografik veriler açısından sınırlıdır. Cinsiyet dışında herhangi bir demografik veri toplanmamıştır. Ayrıca örneklem 8. Sınıf öğrencileri ile sınırlandırılmıştır. Sınırlıklarına rağmen özellikle ülkemizde mükemmeliyetçi benlik sunumu ile ilgili fazla araştırma olmaması açısından önemli bir araştırmadır. İlerleyen araştırmalarda araştırmacılar örneklem yaş aralığını genişleterek, anne-baba tutumu gibi ergenler üzerinde etkili olduğu bilinen demografik değişkenlerle ilgili bilgileri toplayarak, değişkenlerle ilgili bir yol analizi yapabilir ve özellikle ülkemiz alanyazına katkıda bulunabilir.

Kaynakça

- Aydiner, B.B. (2011). *Üniversite öğrencilerinin yaşam amaçlarının alt boyutlarının genel öz-yeterlik yaşam doyumu ve çeşitli değişkenlere göre incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya: Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bacchini, D., Magliulo, F. (2003). Self-Image and perceived self-efficacy during adolescence. *Journal of Youth and Adolescence*, 32(5), 337-350.
- Bandura, A. (1997). *Self-Efficacy: The exercise of control*. New York: Freeman.
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Englewood Cliffs NJ: Prentice Hall.
- Bandura, A. Barbaranelli, C. Caprara, G.V., Pastorelli, C. (1996). Multifaceted impact of self-efficacy beliefs on academic functioning. *Child Development*, 67(3), 1206-1222.
- Bradley, R.H., Corwyn, R.F. (2002). Socioeconomic status and child development. *Annual Review of Psychology*, 53(1), 371-399.
- Castro, J., Gila, A., Gual, P., Lahortiga, F., Saura, B., Toro, J. (2004). Perfectionism dimensions in children and adolescents with anorexia nervosa. *Journal of Adolescent Health*, 35(5), 392-398.
- Certel, Z., Bahadır, Z., Saracaloğlu, A.S. ve Varol, S.R. (2015). Lise öğrencilerinin öz-yeterlikleri ile öznel iyi oluş düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Journal of Research in Education*, 4(2), 307-318.
- Chang, E.C., Sanna, L.L., Chang, R., Bodem, M.R. (2008). A preliminary look at loneliness as a moderator of the link between perfectionism and depressive and anxious symptoms in college students: does being lonely make perfectionistic strivings more distressing? *Behaviour Research and Therapy*, 46(7), 877-886.
- Chen, C., Hewitt, P.L., Flett, G.L., Cassels, T.G., Birch, S., Blasberg, J.S. (2012). Insecure attachment, perfectionistic self-presentation, and social disconnection in adolescents. *Personality and Individual Differences*, 52(8), 936-941.
- Çetin, B. (2007). *Yeni ilköğretim programı (2005) uygulamalarının ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin çalışma alışkanlıkları ile öz-yeterliklerine etkisi ve öğrencilerin program hakkındaki görüşleri*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Dembo, M.H. (1991). *Applying educational psychology in the classroom*. Newyork & London: Longman.
- Elliott, G.C. (1982). Self-esteem and self-presentation among the young as a function of age and gender. *Journal of Youth and Adolescence*, 11(2), 135-153.
- Faure, S., Loxton, H. (2003). Anxiety, depression and self-efficacy levels of women undergoing first trimester abortion. *South African Journal of Psychology*, 33(1), 28-38.
- Flett, G.L., Coulter, L.M., Hewitt, P.L. (2012). The perfectionistic self-presentation scale-junior form: Psychometric properties and association with social anxiety in early adolescents. *Canadian Journal of School Psychology*, 27(2), 136-149.
- Flett, G.L., Galfi-Pechenkov, I., Molnar, D.S., Hewitt, P.L., Goldstein, A.L. (2012). Perfectionism, mattering, and depression: A mediational analysis. *Personality and Individual Differences*, 52(7), 828-832.
- Flett, G.L., Hewitt, P.L. (2013). Disguised distress in children and adolescents “flying under the radar”: Why psychological problems are underestimated and how schools must respond. *Canadian Journal of School Psychology*, 28(1), 12-27.
- Friedman, R.A. (2006). Uncovering an epidemic-screening for mental illness in teens. *New England Journal of Medicine*, 355(26), 2717-2719.
- Frost, R.O., Marten, P., Lahart, C., Rosenblate, R. (1990). The dimensions of perfectionism. *Cognitive Therapy and Research*, 14(5), 449-468.

- Harter, S. (2006). The development of self-representations in childhood and adolescence. In W. Damon & R. Lerner (Yay. haz.), *Handbook of child psychology*. New York: Wiley.
- Harter, S., Waters, P. ve Robinson, N.S. (1996, Mart). *False self behavior and lack of voice among adolescent males and females*. Society for Research on Adolescence, Boston.
- Hewitt, P.L., Blasberg, J.S., Flett, G.L., Besser, A., Sherry, S. B., Caelian, C., . . . Birch, S. (2011). Perfectionistic self presentation in children and adolescents: Development and validation of the Perfectionistic Self-Presentation Scale-Junior Form. *Psychological Assessment*, 23(1), 125-142.
- Hewitt, P.L., Caelian, C.F., Flett, G.L., Sherry, S.B., Collins, L. & Flynn, C.A. (2002). Perfectionism in children: Associations with depression, anxiety, and anger. *Personality and Individual Differences*, 32(6), 1049-1061.
- Hewitt, P.L., Flett, G.L. (2001). Perfectionism and stress enhancement, perpetuation, anticipation, and generation in psychopathology. In G.L. Flett ve P.L. Hewitt (Yay. haz.), *Perfectionism: Theory and Research*. American Psychological Association.
- Hewitt, P.L., Flett G.L., Sherry, S.B., Habke, M., Parkin, M., Lam, R.W., . . . Stein, M. (2003). The interpersonal expression of perfection: Perfectionistic self-presentation and psychological distress. *Journal of Personality and Social Psychology*, 84(6), 1303-1325.
- Huggins, L., Davis M.C., Rooney, R., Kane, R. (2008). Socially prescribed and self-oriented perfectionism as predictors of depressive diagnosis in preadolescents. *Australian Journal of Guidance and Counselling*, 18(2), 182-194.
- Karasar, N. (1995). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara: Sim Matbaacılık.
- Luszczynska, A., Gutierrez-Dona, B., Schwarzer, R. (2005). General self-efficacy in various domains of human functioning: Evidence from five countries. *International Journal of Psychology*, 40(2), 80-89.
- Luszczynska, A., Schwarzer, R., Lippke, S., Mazurkiewicz, M. (2011). Self-efficacy as a moderator of the planning-behaviour relationship in interventions designed to promote physical activity. *Psychology and Health*, 26(2), 151-166. <http://dx.doi.org/10.1080/08870446.2011.531571>.
- Muris, P. (2001). A brief questionnaire for measuring self-efficacy in youths. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 23(3), 145-149.
- Muris, P. (2002). Relationships between self-efficacy and symptoms of anxiety disorders and depression in a normal adolescent sample. *Personality and Individual Differences*, 32(2), 337-348.
- Muris, P., Mayer, B., Van Lint, C., Hofman, S. (2008). Attentional control and psychopathological symptoms in children. *Personality and Individual Differences*, 44(7), 1495-1505.
- Mushquash, A.R., Sherry, S.B. (2012). Understanding the socially prescribed perfectionist's cycle of self-defeat: A 7-day, 14-occasion daily diary study. *Journal of Research in Personality*, 46(6), 700-709.
- Nepon, T., Flett, G.L., Hewitt, P.L., Molnar, D. (2011). Perfectionism, negative social feedback, and interpersonal rumination in depression and social anxiety. *Canadian Journal of Behavioural Science*, 43(4), 297-308.
- Pajares, F., Valiante, G. (1999). Grade level and gender differences in the writing self-beliefs of middle school students. *Contemporary Educational Psychology*, 24(4), 390-405.
- Rodebaugh, T.L. (2006). Self-efficacy and social behavior. *Behaviour Research and Therapy*, 44(12), 1831-1838.
- Shell, D.F., Colvin, C., Bruning, R.H. (1995). Self-efficacy, attributions, and outcome expectancy mechanisms in reading and writing achievement: Grade-level and

- achievement-level differences. *Journal of Educational Psychology*, 87(3), 386-398.
- Scholz, U., Doña, B.G., Sud, S., & Schwarzer, R. (2002). Is general self-efficacy a universal construct? Psychometric findings from 25 countries. *European Journal of Psychological Assessment*, 18(3), 242-251.
- Schunk, D.H. (1995). Self-efficacy and education and instruction. In J. E.Maddux (Yay. haz.), *Self-efficacy, adaptation, and adjustment: Theory, research, and applications* (s.281-303). New York: Plenum.
- Schunk, D.H., Meece, J.L. (2006). *Self-Efficacy beliefs of adolescents*. Pajares, T. Urdan. (Yay. haz.), (s.71-97). United States: IAP.
- Sorotzkin, B. (1998). Understanding and treating perfectionism in religious adolescents. *Psychotherapy: Theory, Research, Practice, Training*, 35(1), 87-95.
- Stoeber, J., Childs, J.H. (2011). Perfectionism. In R.J.R. Levesque (Yay. haz.), *Encyclopedia of adolescence* (s.2053-2059). New York: Springer.
- Stoeber, J., Roche, D.L. (2014). Affect intensity contributes to perfectionistic self-presentation in adolescents beyond perfectionism. *Journal of Rational-Emotive & Cognitive-Behavior Therapy*, 32(2), 164-180.
- Stornelli, D., Flett, G.L., Hewitt, P.L. (2009). Perfectionism, achievement, and affect in children: A comparison of students from gifted, arts, and regular programmes. *Canadian Journal of School Psychology*, 24(4), 267-283.
- Swenson, R.R., Prelow, H.M. (2005). Ethnic identity, self-esteem, and perceived efficacy as mediators of the relation of supportive parenting to psychosocial outcomes among urban adolescents. *Journal of Adolescence*, 28(4), 465-477.
- Telef, B.B., Karaca, R. (2011). Ergenlerin öz-yeterliklerinin ve psikolojik semptomlarının incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(16), 499-518.
- Tiller D. (1995). Self-efficacy in college students. www.mwsc.edu/psychology/research/psy302/fall adresinden elde edilmiştir.
- Urdan, T., Midgley, C. (2003). Changes in the perceived classroom goal structure and pattern of adaptive learning during early adolescence. *Contemporary Educational Psychology*, 28(4), 524-551.
- Ünal-Keskin, G., Orgun, F. (2006). Öğrencilerin öz etkililik-yeterlilik düzeyleri ile başa çıkma stratejilerinin incelenmesi. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 7(2), 92-99.
- Yılmaz-Bingöl, T., Vural-Batık, M., Fıncı-Kodaz, A., Hoşoğlu, R. (2017). *Üniversite öğrencilerinin genel-öz-yeterlik algıları*. INTE International Conference on New Horizons in Education, Berlin.
- Zeifman, R.J., Atkey, S.K., Young, R.E., Flett, G.L., Hewitt, P.L., Goldberg, J.O. (2015). When ideals get in the way of self-care: Perfectionism and self-stigma for seeking psychological help among high school students. *Canadian Journal of School Psychology*, 30(4), 273-287.
- Zimmerman, B.J., Martinez-Pons, M. (1990). Student differences in self-regulated learning: Relating grade, sex, and giftedness to self-efficacy and strategy use. *Journal of Educational Psychology*, 82(1), 51-59.